

HandläggareKatharina Holmqvist
08-508 26 395**Till**Trafiknämnden
2023-06-08

Trudelutten naturlekplats, del av Grönare Stockholm. Inriktningsbeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till inriktning och ger trafikkontoret i uppdrag att fortsätta planering för projektet Trudelutten naturlekplats, del av Grönare Stockholm upp till 3,5 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut. Projektets totala utgift beräknas till 30 mnkr.
2. Trafiknämnden anmäler beslutet till Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefBengt Stenberg
AvdelningschefKarin Tufvesson Hjelmfeldt
Enhetschef

Sammanfattning

Kontoret föreslår att trafiknämnden godkänner förslag till inriktning och ger trafikkontoret i uppdrag att fortsätta planering för Trudelutten naturlekplats, del av Grönare Stockholm upp till 3,5 mnkr. Projektets totala utgift beräknas till 30 mnkr.

Lekparken Trudelutten i Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning rustas upp inom ramen för Grönare Stockholm etapp 4. Syftet med upprustningen är primärt att öka den biologiska mångfalden på platsen och utforma den nya parken så att den kan fungera som

naturpedagogisk lek- och informationsplats. Projektet syftar också till att öka de vegetativa ytorna som verkar temperatursänkande men som också kan bidra till ett förbättrat mikroklimat.

Projektet möter flera av stadens utvecklingsmål och visioner i översiktsplanen för Kistaområdet. Översiktsplanen siktar på att förstärka de gröna sambanden i Järvakilen med kringliggande områden. Trudelutten har med sitt läge i Kista och parkens närhet till Järvafältet potential att stärka den biologiska mångfalden genom tillägg av nytt innehåll samtidigt som funktioner i lekparken behålls och utvecklas. En upprustning leder till en mer tillgänglig och trygg mångfunktionell park, för både Kistas och närliggande stadsdelars medborgare. Projektet är en del av Stockholms stads satsning Fokus Järva för att stärka Järva-området kommande år.

Bakgrund Grönare Stockholm

Kommunfullmäktige antog i februari 2017 (utl. 2017:30, dnr 171-1292/2016) Grönare Stockholm, riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden. Riktlinjerna syftar till att generellt stärka stadens gröna kvaliteter i alla stadsdelar. I kommunfullmäktiges budget 2017 utökades också trafiknämndens investeringsbudget med 300 mnkr. Den utökade investeringsramen resulterade i 32 investeringsprojekt som genomförde under åren 2017-2022.

Trafiknämnden antog i april 2021 (dnr T2021-00487) ett utredningsbeslut för *Grönare Stockholm etapp 4* med ambitionen att fortsätta investera för att stärka stadens gröna kvaliteter. I kommunfullmäktiges budget 2022 tillfördes trafiknämnden 280 mnkr i investeringsplanen för åren 2022-2025 för fortsatt arbete med Grönare Stockholm.

I det ovan nämnda utredningsbeslutet för etapp 4 beskrevs processen för att ta fram projektförslag inom ramen för Grönare Stockholm. Processen tar sin början i en multikriterieanalys - en vetenskaplig metod för att prioritera frågor och problem bl.a. inom markanvändning, där geografiska informationsdata (GIS) finns tillgängliga. Datamängderna viktas beroende på vilken dignitet de har i urvalsprocessens kriterier. För Grönare Stockholm är de aktuella kriterierna med tillhörande GIS-data biologisk mångfald, skyfall och urban värmeproblematik. Multikriterieanalysen resulterar i en lämplighetskarta som visar de områden där de tre kriterierna sammanfaller. Inom dessa områden är det särskilt lämpligt att genomföra investeringsprojekt som syftar till att utveckla de tre kriterierna i positiv riktning.

Mål och syfte

Projektet möter flera av stadens utvecklingsmål och visioner i översiktsplanen för Kistaområdet. Översiktsplanen siktar på att förstärka de gröna sambanden i Järvakilen med kringliggande områden.

Stadens övergripande mål inom arbetet med Grönare Stockholm består av att stärka stadens gröna kvaliteter. Inom etapp 4 är ambitionen att särskilt utveckla och stärka nedanstående kriterier:

1. Gröna samband och biologisk mångfald
2. Skyfallsproblematik
3. Värmeöar i urbana miljöer
4. Platsbrist, mångfunktionella ytor och platser
5. Buller
6. Otrygga platser

Detta projekt fokuserar på kriterierna nummer 1 och 3. Stor vikt läggs också på nummer 6, otrygga platser. De gröna sambanden och den biologiska mångfalden ska stärkas och projektet ska bidra till att säkra och öka parkens kylande kvaliteter på platsen. Samtidigt hanteras även nummer 4, då ytorna kommer att få fler funktioner än idag.

Syftet med upprustningen är primärt att öka den biologiska mångfalden på platsen och utforma den nya parken så att den kan fungera som naturpedagogisk lek- och informationsplats, för såväl förskola-, skola och andra barn- och ungdomsverksamheter, som besökare av alla åldrar som passerar och vistas i parken på sin fritid.

Den del av parken som angränsar till Järvafältet och Igelbäckens kulturresevat ska inom projektet få en informationsplats som ska fungera som en "språngbräda" ut till fältet; genom att den ska ge kunskap om biologisk mångfald på fältet och väcka nyfikenhet hos medborgarna att vidare upptäcka och uppleva fältet.

Programförslaget syftar också till att förstärka entrén och kopplingen mellan Kista och Igelbäckens kulturresevat. Genom att tydliggöra siktlinjerna och utveckla parkens vegetationsytor förbättras de gröna sambanden. Planteringar med en mer varierad och flerskiktad vegetation skulle även innebära stor nytta för

insekter och fågelliv samtidigt som den biologiska mångfalden gynnas.

I samband med de pågående klimatförändringarna förväntas det ske mer frekventa och mer intensiva perioder av höga sommartemperaturer och skyfall. Då utemiljöernas blåa och gröna komponenter fungerar som temperatursänkare i staden är det av vikt att dessa är välplanerade och funktionella. Projektförslaget avser därför att utöka ytorna med vegetation, som verkar temperatursänkande och som också skulle kunna bidra till ett förbättrat mikroklimat.

Projektet syftar också till att utveckla platsens vegetativa ytor och belysningspunkter. Genom att planera om ytan med siktlinjer och överskådlighet i åtanke, samt öppna upp i befintliga vegetationsytor, ska platsen upplevas tryggare att vistas på.

Befintlig situation

Figur 2 Bilden visar befintlig situation för området vid Trudelutten. Kartutsnittet kommer från Stockholms stads parkkarta.

Trudelutten är en stor lekpark som vetter mot Järvafältet. Det är en välbesökt park som uppskattas av både besökare och boende i närområdet. Parken har varierade lek- och aktivitetsytor för flera åldersgrupper men är i stort behov av upprustning och renovering.

Trudelutten är en varierad lekpark med stor utvecklingspotential. I dagsläget utgörs delen med lek i parken av en begränsad yta. Stora delar av parkens innehåll utgörs av en oanvänd gräsyta.

I dagsläget ramas parken in av uppvuxna träd och buskar som är av sämre vitalitet. I västra delen av parken, där Järvafältet och Trudelutten möts, finns ett uppskattat utegym. Öster om Trudelutten

byggs studentbostäder, hyresrätter, en förskola och en ny ungdomsgård. Det finns även många skolor- och förskolor i närområdet och i Kista i stort, som ofta använder parken. Fritidsverksamheter för barn och unga besöker också lekparken regelbundet.

Parken används flitigt idag och besöksstrycket väntas öka betydligt. Det är därför av stor vikt att bibehålla Trudeluttens multifunktionella ytor och användningsområden.

Inflyttningen till Kista förväntas öka under de kommande åren vilket medför ett förhöjt tryck på de kommunala parkerna och Kistas utemiljöer. Trudelutt, den största och centralt belägna lekplatsen i Kista, har därför en viktig roll i stadsdelens utvecklingsarbete med vitala sociala och gröna värden. Projektet är också en del av Stockholms stads satsning Fokus Järva för att stärka Järvaområdet under kommande år.

Åtgärdsförslag

Figur 3 Bilden visar förslag på ny utformning av Trudelutt. Översikt bilden kommer från programhandling 2023. För större skala, se bilaga 1.

Mångfald och funktionalitet är ledord i den nya utformningen

Förslaget omfattar följande:

- Förtydligande av entréer på fyra platser.

- Biotopstråket – en slinga som på sinnligt och lekfullt vis ska ge kunskap om naturen. Delarna speglar några av Järvafältets biotoper.
- Delvis ny utformning av parken som ger tydligare struktur, inklusive nya gångvägar.
- Ny parkutrustning och utformade platser; Lekplatsen, Biotopstråket, Hjärtat, Plaskdammen, Bruksgräsmattan, Kullen, Fotbollsplanen, samt Gymmet.
- Vattenlek på lekplatsen; en sinnesstimulerande lek- och lärmiljö för barn.
- Fler växter med en mångfald av arter, som ska gynna flora, fauna (bland annat pollinatörer) och besökare (de sistnämnda ökad upplevelse och skugga).
- Bostäder för insekter, grodor, och fåglar t ex.; sandblotta, olika holkar, insektshotell och liknande.
- Skyltar med information om biologisk mångfald.
- Ny ändamålsenlig belysning; parken ska upplevas som trygg och kunna användas över hela året och mörka tider.

Förslagets fördelar och konsekvenser

Breddad funktion och fler besökare

Genom sitt nya innehåll är parken tänkt att bredda sin funktion som park ur tre perspektiv; skapa plats för naturpedagogik, öka och säkerställa biologisk mångfald samt motverka klimatförändringar (värmeöar). Ett utökat antal användningsområden och en ökad mångfald av aktiviteter ger potentiellt fler besökare. Också barn och ungdomar, såväl som andra medborgare i hela Järvaområdet, kan lockas att besöka Trudelutten om förslaget genomförs. Till exempel nås parken relativt enkelt från Rinkeby tvärs över Järvafältet med redan befintlig gång- och cykelväg.

Ny gestaltning ger ökad framkomlighet och trygghet

En genomtänkt inramning och tydliga entréer gör parken både mer tillgänglig och mer tilltalande. En mer gestaltad rumslighet och belysning kommer tillsammans med förbättrad struktur och tydlighet att öka trygghetskänsla och framkomlighet, Detta sker genom att öka orienterbarhet, överblickbarhet och genomsiktighet i parken. Upprustning av leken kommer att ge ett mer omhändertaget intryck.

Jämställdhet

Att fler hittar till parken och fler grupper bjuds in att sitta ner förbättrar förutsättningarna för jämställdhet. Parken som mötesplats i området stärks.

Konsekvenser för barn

Att fler hittar hit och användbarheten för barn- och ungdomar säkras är viktigt ur ett barnperspektiv. Barns rätt till lärande och lek förstärks på platsen med tillskotten av lek- och lärandemiljöer samt ny utrustning. Aktiv delaktighet i utformandet av sin livsmiljö har ingått genom dialogerna med barn och ungdomar under framtagandet av programförslaget.

Tillgänglighet

Lekytor förses med tillgängliga fallunderlag och sandlådans bord ska kunna användas och nås av dem som behöver sitta i rullstol vid lek. Plaskdammen får en ramp ner. Entréerna till parken får markmaterial som innebär god framkomlighet. Programmet förhåller sig till styrdokumentet ”Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning”.

Tidplan

- Inriktningsbeslut juni 2023
- Genomförandebeslut mars 2024
- Upphandling av entreprenör april-juni 2024
- Byggstart augusti 2024
- Invigning september 2025

Ekonomi

Projektets totala investeringsutgift uppskattas till cirka 30 mnkr, varav planeringsutgifter beräknas bli 3,5 mnkr fram till genomförandebeslut. Hittills har 1,2 mnkr upparbetats för framtagande av program och kalkyl på program. Ytterligare 2,3 mnkr beräknas användas till förprojektering och detaljprojektering av mark och belysning.

Ingående delar av kostnadsbedömning	
Planeringsutgift; utredning och förprojektering	3,5 mnkr
Entreprenadkostnad totalt	17,9 mnkr

Ingående delar av entreprenad:	
- Nya växter inkl växtbäddar och träd	ca 3 mnkr
- Ny möblering och utrustning inklusive lek och pedagogik	ca 2,8 mnkr
- Ny markbyggnad	ca 2,7 mnkr
- Ny belysning inklusive kanalisation	ca 1,4 mnkr
- Övrigt, till exempel rivning, schakt och hjälparbeten, detaljering av handlingar	ca 8 mnkr
Byggledning, byggansvarigadministration m m	1,7 mnkr
Riskpåslag 20 %	4,6 mnkr
Indexreglering 5 %	2,3 mnkr
Total investeringsutgift	30 mnkr

Påslag har gjorts för utökad risk med 20 % till följd av rådande världs- och marknadsläge. Riskpåslaget och ett indexpåslag med 5 % innebär sammantagna en ökad kostnad på cirka 6,9 mnkr inom projektets totalkostnad.

Projektet bedöms rymmas inom nämndens utökade investeringsplan och redovisas inom satsningen för Grönare Stockholm.

Driftkostnader

Preliminärt bedöms projektet sammanlagt ge ökade driftkostnader för att kunna säkra att de värden som tillskapas för den biologiska mångfalden upprätthålls. Vissa skötselposter kan i dagsläget saknas inom nuvarande upphandling av driftentreprenör, samt att flera befintliga skötselposter har utökas i storlek/mängd. Stadsdelen kommer att ta över skötseln av grönytor efter överlämnande när garantitiden har gått ut.

Ökade driftkostnader beror främst på: tillsyn av tillkommen vattenlek och ett större lekområde än det som finns i parken idag, ökning av ytor som kräver kontinuerlig tillförsel av material - exempelvis sand och bark, skötsel och översyn av olika slags insektshotell och fågelholkar samt underhåll av nya mer skötselintensiva vegetationsytor (perenner) och nya träkonstruktioner.

Minskade driftkostnader beror främst på att färre och mindre ytor ska klippas som bruksgräsytor.

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 2,7 mnkr från och med år 2026.

Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 15 år och intern ränta om 2,2 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Risk/Osäkerhet

Ett par platser föreslås att terrängmoduleras med schaktmassor från parken för bättre rumslighet och för att bidra till cirkulariteten i projektet genom att undvika onödiga transporter med massor. Om förorenade massor skulle påträffas är det inte en möjlighet. Provtagning kommer att utföras i tidigt skede.

Risk finns för höga entreprenadkostnader och försenade leveranser till följd av rådande världs- och marknadsläge. Projektet hanterar detta genom att göra stora riskpåslag i kalkylerna och genom att i byggskedet föra en aktiv dialog med entreprenören i ett försök att tidigt säkra leveranser av material och utrustning som behövs i projektet.

Ett litet antal entreprenörsvårigheter vid upphandling kan ge förseningar i projektets tidplan. God planering och väl genomarbetade handlingar minskar risken med få svarande.

Biologisk mångfald kräver kontinuerlig drift. Varierande eller minskade driftanslag kan göra att delar av investeringen går förlorad. Förankring av driftkänsliga delar i projektet med stadsdelen säkrar en del av kontinuiteten och det täta samarbetet med stadsdelen kommer att fortsätta i kommande skeden av projektet. Skötselplaner planeras också att tas fram inom ramen för projektet.

Under byggskedet är det viktigt att säkerställa att ett par olika delar i parken alltid kan användas av besökarna. Särskilt gäller detta årstidsbundna aktiviteter som pulkaåkning och bad i plaskdammen.

Därför behöver en plan för genomförande utifrån detta utformas med kommande entreprenör.

Slut

Bilagor

1. Trudeluttens naturlekplats, Programhandling 2023